

**Informacja z realizacji Programu Działań na Rzecz
Osób Niepełnosprawnych
na terenie Miasta Chełm na lata 2024 – 2028
za 2024 rok**

Spis treści:

I. Wstęp.....	3
II. Słownik skrótów.....	4
III. Realizacja działań w ramach celów szczegółowych wynikających z Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie miasta Chełm w latach 2024 – 2028 za 2024 rok.....	5
IV. Podsumowanie.....	45

Wstęp

W celu stworzenia społecznych, zawodowych i materialnych warunków do podniesienia jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców miasta Chełm oraz ograniczenia zjawiska ich wykluczenia społecznego Rada Miasta Chełm uchwałą Nr LXXXVI/696/23 z dnia 28 grudnia 2023 r. przyjęła do realizacji „Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie Miasta Chełm na lata 2024 – 2028”.

Informacja ta obejmuje opis przedsięwzięć podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta w 2024 r., która sporządzona została na podstawie danych liczbowych i informacji przekazanych przez podmioty odpowiedzialne za realizację Programu.

Numeracja poszczególnych działań i wskaźników jest zgodna z numeracją zawartą w „Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie Miasta Chełm na lata 2024 – 2028”.

II. Słownik skrótów

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie

Miasto- Miasto Chełm

SP 1 – Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Chełmie

SP 2 - Szkoła Podstawowa Nr 2 w Chełmie

SP 4 - Szkoła Podstawowa Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Chełmie

SP 7 – Szkoła Podstawowa Nr 7 w Chełmie

I LO – I Liceum Ogólnokształcące w Chełmie

IV LO – IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi w Chełmie

ZSGiH – Zespół Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich w Chełmie

ZSBiG – Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych w Chełmie

ZSEiT – Zespół Szkół Energetycznych i Transportowych w Chełmie

CKZiU – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Chełmie

ZWiPPP Nr 1 – Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej Nr 1 w Chełmie

ZWiPPP Nr 2 – Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej Nr 2 w Chełmie

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie

PM 2 – Przedszkole Miejskie Nr 2 w Chełmie

PM 13 – Przedszkole Miejskie Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi w Chełmie

PM 11 - Przedszkole Miejskie Nr 11 w Chełmie

PM 14 - Przedszkole Miejskie Nr 14 w Chełmie

PM 15 - Przedszkole Miejskie Nr 15 w Chełmie

CLA – Chełmskie Linie Autobusowe w Chełmie

CHBP - Chełmska Biblioteka Publiczna w Chełmie

MDK – Młodzieżowy Dom Kultury w Chełmie

MSP ZOZ – Miejski Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chełmie

ZSP 3 - Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Chełmie

Muzeum - Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie

CHDK – Chełmski Dom Kultury w Chełmie

MSR ds ON – Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Chełmie

Ustawa o rehabilitacji - Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

III. Realizacja działań w ramach celów szczegółowych wynikających z Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie miasta Chełm na lata 2024 – 2028 za rok 2024

Cele szczegółowe Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych:

1. Cel : System wspierania osób niepełnosprawnych		
Nr działania	Działania	Realizacja
1.1.	Realizacja przedsięwzięć i programów finansowanych ze środków PFRON oraz z innych środków zewnętrznych.	MOPR zrealizował następujące zadania: 1. Zadania powiatu: W roku 2024 Miasto na sfinansowanie zadań przewidzianych ustawą o rehabilitacji otrzymało z PFRON - kwotę 5 063 887,00 zł. Na podstawie Uchwały Nr XC/717/24 z dnia 21 marca 2024 roku, a także uchwał zmieniających: 1) Nr XI/76/24 z dnia 28.11.2024 roku, 2) Nr XIII/94/24 z dnia 27.12.2024 roku, dokonano określenia zadań i przeznaczenia na ich realizację środków PFRON na rok 2024 tj: - na dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej - 2 894 972,64 zł. - na realizację pozostałych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej przewidziano kwotę 1 975 427 zł. - na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej przewidziano kwotę 55 820 zł. 2. Aktywny Samorząd: W ramach programu wypłacono dofinansowania na kwotę – 519 334,49 zł. 3. Program Dostępna przestrzeń publiczna. W ramach programu: - zakupiono przewijak/stół pielęgnacyjny – komfortka mobilna, - wymieniono drzwi na automatycznie otwierane w MOPR – środki PFRON – 47 199,60 zł, wkład własny – 11 799,90 zł.

		<u>Miasto w ramach Programu Dostępna Przestrzeń Publiczna</u> zakupiło 7 planów tyflograficznych do wyznaczonych budynków Urzędu Miasta Chełm – środki PFRON – 74 524,80 zł., wkład własny Miasta – 18 631,20 zł. <u>ŚDS w ramach Programu Dostępna Przestrzeń Publiczna</u> zrealizowało zadanie: a) Zakup tabliczek z tłoczonym pismem Braille'a służących osobom niewidomym i słabowidzącym do orientacji w przestrzeni zamkniętej placówki, b) Zakup krzesła ewakuacyjnego ułatwiającego przeprowadzenie ewakuacji osób z ograniczoną zdolnością poruszania, w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia życia lub w sytuacji, gdy nie można używać windy - środki PFRON – 9 136,00 zł, wkład własny -2 285,00 zł.
1.2.	Wsparcie indywidualne osób z niepełnosprawnością	<u>Informacje przekazane przez MOPR:</u> Ze środków PFRON skorzystało łącznie 1 507 niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Chełm, w ramach programu w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz programu aktywny samorząd. <u>Informacja przekazana przez ŚDS:</u> Zapewnienie uczestnikom ŚDS wsparcia psychologiczno-terapeutycznego na terenie ośrodka. Pomoc w załatwianiu spraw w urzędach, poradni zdrowia psychicznego. Poradnictwo związane z rozwiązywaniem spraw życiowych. W ośrodku prowadzone są konsultacje z rodzinami w ramach bieżących potrzeb.
1.3.	Dostęp do bezpłatnych usług prawnych.	1. Zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej z dnia 5 sierpnia 2015 r. nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz nieodpłatna mediacja przysługuje osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku.

		Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), może być udzielana <i>nieodpłatna pomoc prawna</i> lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji usytuowane są: 1) Punkt 1 – ul. Obłowska 20, pok. Nr 9, 2) Punkt 2 – Pl. Niepodległości 1 – parter, pokój Nr 12. Budynki dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. 2. MOPR realizował „Projekt Polityka senioralna EFS+”, m.in. w ramach którego można było skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
1.1.	Liczba osób korzystających z dofinansowań ze środków PFRON oraz z innych środków zewnętrznych/ Liczba zrealizowanych projektów/przedsięwzięć.	<u>1. Informacje przekazane przez MOPR:</u> - 1 401 osób korzystających z dofinansowań ze środków PFRON, - 1 projekt grantowy (programu Dostępna Przestrzeń Publiczna) - 1 program (Aktywny Samorząd) <u>2. Program Dostępna Przestrzeń Publiczna</u> realizowany przez Miasto (1 projekt) oraz SDS (1 projekt).
1.2.	Liczba wydanych świadczeń: np. opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, Program „Za Życiem.	<u>Informacje przekazane przez MOPR:</u> - zasiłki pielęgnacyjne - 17 927 dla 1678 rodzin; - świadczenia pielęgnacyjne - 6 057 dla 511 rodzin; - zasiłki dla opiekuna - 56 dla 8 rodzin; - 1 świadczenie Program „Za życiem” dla 1 rodziny; - dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka

		niepełnosprawnego - 1592 dla 141 rodzin. - 36 osób objętych usługą opieki wytchnieniowej; - 230 osób objętych usługą asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnościami.
1.3	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z bezpłatnej pomocy prawnej.	1. W 2024 r. z nieodpłatnej pomocy prawnej (zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej) skorzystało łącznie 881 osób. Nie były prowadzone statystyki w zakresie osób z niepełnosprawnościami korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej. 2. Informacje przekazane przez MOPR - w ramach „Projektu Polityka Senioralna EFS+” z bezpłatnej pomocy prawnej skorzystało 46 osób.
Cel 2. Rehabilitacja zawodowa i zatrudnianie osób niepełnosprawnych oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.		
Nr działania	Działania	Realizacja
2.1.	Realizacja usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.	1. Monitorowano rejestrację osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczoną stopniem niepełnosprawności w celu dopasowania form pomocy dla poszczególnych grup. 2. Prowadzono indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe. 3. Kierowano osoby niepełnosprawne do pracy na oferty pracy pozostające w dyspozycji PUP.
2.2.	Kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej.	W 2024 r. PUP nie kierował osób niepełnosprawnych na szkolenie do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej.
2.3.	Promocja i organizacja instrumentów rynku pracy dla osób uprawnionych, w tym doradztwo organizacyjne – prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne.	W 2024 roku PUP w Chełmie promował i organizował instrumenty rynku pracy w ramach środków Funduszu Pracy, EFS, PFRON .
2.4.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób	<u>PUP</u> : Promowano projekty realizowane przez organizacje pozarządowe i fundacje

	niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.	działające na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. <u>ŚDS</u> współpracował ze Stowarzyszeniem „25+ Nasza Przyszłość” – imprezy okolicznościowe, spotkania.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
2.1.	1a) Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy.	Według stanu na dzień 31.12.2024 r. w ewidencji PUP w Chełmie zarejestrowanych było ogółem: 283 osoby niepełnosprawne, w tym z Miasta – 141 osób.
	1b) Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie.	W 2024 roku zatrudnienie podjęło: ogółem - 115 osób niepełnosprawnych, w tym z Miasta - 55 osób.
	1c) liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem zawodowym indywidualnym i grupowym.	Poradnictwo zawodowe indywidualne: ogółem - 8 osób niepełnosprawnych, w tym z Miasta – 6 osób. Poradnictwo grupowe: ogółem – 11 osób niepełnosprawnych, w tym z Miasta – 7 osób.
2.2.	Liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na szkolenia.	Na szkolenia skierowano ogółem: 3 osoby niepełnosprawne, w tym z Miasta – 2 osoby.
2.3.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych formami aktywizacji zawodowej.	W 2024 r. formami aktywizacji zawodowej objęto ogółem: 66 osób niepełnosprawnych, w tym z Miasta – 32 osoby (staże 28 osób, prace społecznie użyteczne – 4 osoby). W ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 objęto wsparciem 8 osób niepełnosprawnych z Miasta.
2.4.	Liczba przedsięwzięć zorganizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.	PUP: W 2024 roku upowszechniano informacje o 7 projektach z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowanych przez Oddział Lublin PFRON oraz innych partnerów rynku pracy. Ponadto reaktywowano współpracę z Fundacją Fuga Mundi w Lublinie w zakresie realizacji projektów związanych z aktywizacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz świadczeniem usług pośrednictwa pracy w ramach Agencji Zatrudnienia. <u>ŚDS: 3</u>
Cel 3. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych		
Nr działania	Działania	Realizacja
3.1.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	MOPR dofinansował zadanie: zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (np. pieluchomajtki, cewniki, protezy, łózka

		rehabilitacyjne, sensory, peruki).
3.2.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	MOPR dofinansował zadanie: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
3.3.	Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.	MOPR dofinansował zadanie: likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej (np. podjazd, łazienka).
3.4.	Likwidacja barier w komunikowaniu się.	MOPR dofinansował zadanie: likwidacja barier w komunikowaniu się (np. komputery, tablety z mówikiem).
3.5.	Likwidacja barier technicznych.	MOPR dofinansował zadanie: likwidacja barier technicznych (np. podnośniki do łóżka, szyny rozkładane)
3.6.	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.	MOPR nie dofinansował zadania: usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika - brak wniosków
3.7.	Wspieranie funkcjonowania i finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej.	W Mieście funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, które finansowane są w 90% ze środków PFRON i 10% z Miasta . Środki wydatkowane na funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2024 r.: 1) ze środków PFRON - 2 894 972,64 zł. 2) ze środków Miasta - 327 600,00 zł.
3.8.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	MOPR dofinansował zadanie dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki (np. imprezy, wycieczki, spotkania okolicznościowe, wyjście do teatru).

Wskaźniki osiągnięcia celu:

3.1.	Liczba dofinansowanych wniosków dotyczących sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.	267
3.2.	Liczba osób niepełnosprawnych i ich opiekunów korzystających z turnusów rehabilitacyjnych.	269
3.3.	Liczba zlikwidowanych barier w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.	34
3.4.	Liczba zlikwidowanych barier w komunikowaniu się.	83
3.5.	Liczba zlikwidowanych barier technicznych.	6
3.6.	Liczba dofinansowania złożonych wniosków	

	w ramach usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza -przewodnika.	0
3.7.	Liczba osób uczęszczających do Warsztatów Terapii Zajęciowej.	90
3.8.	Liczba zrealizowanych zadań w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	581 osób 11 zadań

Cel 4. Orzecznictwo Osób Niepełnosprawnych

Nr działania	Działania	Realizacja
4.1.	Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności, o wskazaniach do ulg i uprawnień	Na podstawie ustawy o rehabilitacji PZOON zapewnia obsługę osób, występujących o uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, organizuje funkcjonowanie i zapewnia obsługę administracyjną składów orzekających. Do zadań Zespołu należy w szczególności: a) przyjmowanie wniosków osób niepełnosprawnych w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień, kompletowanie wszelkiej dokumentacji niezbędnej w celu wydania orzeczenia, b) przyjmowanie wniosków o wydanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się i kompletowanie wszelkiej dokumentacji niezbędnej w celu wydania karty parkingowej, c) rozpatrywanie spraw przez członków Zespołu na posiedzeniach składów orzekających i wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności, a także orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień, d) wystawianie legitymacji osobie niepełnosprawnej na podstawie składanych wniosków wraz z orzeczeniami

		o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, e) prowadzenie wszelkich prac administracyjnych związanych z bieżącym rozpatrywaniem napływających wniosków, a także przyjmowaniem, rozpatrywaniem i przesyłaniem do organu II instancji (Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie), napływających odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, f) przygotowywanie sprawozdań z bieżącej realizacji zadań PZOON w Chełmie i przekazywanie ich do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie oraz do Urzędu Miasta Chełm, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, g) zapewnienie warunków organizacyjnych i technicznych funkcjonowania Zespołu pozwalających na: - poszanowanie dóbr osobistych w trakcie prowadzonych badań lekarskich i rozmów przez członków składów orzekających, - zapewnienie przestrzegania tajemnicy lekarskiej, - zachowanie poufności i ochrony danych osobowych, h) tworzenie bazy danych osób niepełnosprawnych, którym wydane zostały orzeczenia przez PZOON w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.
4.2.	Wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.	Przyjmowanie wniosków o wydanie karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej, mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się oraz dla placówek, zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Kompletowanie wszelkiej dokumentacji niezbędnej w celu wydania karty parkingowej. Karty parkingowe uprawniające do

		parkowania w miejscach wyznaczonych oraz niestosowania niektórych znaków drogowych, PZOON, wydaje na podstawie prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień, wydanym po 01.07.2014 r., w którym w punkcie 9 orzeczenia jest zapis, że osoba niepełnosprawna spełnia przesłanki do wydania karty parkingowej, określonych w art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047 tj.). Wniosek na kartę parkingową osoba niepełnosprawna składa osobiście, dołączając do wniosku jedno aktualne zdjęcie oraz dowód wpłaty, uiszczony za wydanie karty parkingowej. Na wydanie karty parkingowej oczekuje się około miesiąca. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień, wydanym przez PZOON, może ubiegać się o wydanie <u>legitymacji osoby niepełnosprawnej</u>, która uprawnia do ulgowych przejazdów w środkach komunikacji publicznej, na podstawie odrębnych przepisów, ustanowionych przez przewoźników komunikacji publicznej oraz innych ulg na podstawie odrębnych przepisów. Legitymacje osoby niepełnosprawnej wydaje Powiatowy Zespół po złożeniu wniosku i dołączeniu jednego aktualnego zdjęcia. Legitymacje osoby niepełnosprawnej są wydawane bezpłatnie. Legitymacje osoby niepełnosprawnej są drukowane w Mennicy Państwowej w Warszawie i oczekuje się na nie około miesiąca.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
4.1.	Ilość wydanych: orzeczeń o niepełnosprawności	PZOON w 2024 r. wydał 440 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci do 16-tego roku życia, w tym 153 dla osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm.

	Ilość wydanych: orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	PZOON wydał 3584 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16-tego roku życia, w tym 1286 dla osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm.
	Ilość wydanych: orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień	W 2024 r. PZOON nie wydał żadnego orzeczenia do ulg i uprawnień, o którym mowa w art. 5a ustawy o rehabilitacji.
4.2.	Ilość wydanych kart parkingowych dla: osób niepełnosprawnych	PZOON w Chełmie w 2024 r. wydał: - 1144 karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych, w tym 625 dla osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm,
	Ilość wydanych kart parkingowych dla: placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.	PZOON w Chełmie w 2024 r. wydał: - 22 karty parkingowe dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, w tym 6 dla placówek działających na terenie miasta Chełm.
	Ilość wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej na podstawie wydanych orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień	PZOON w Chełmie w 2024 r. wydał: - 81 legitymacji na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci do 16-tego roku życia, w tym 57 dla osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm - 1079 legitymacji na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16-tego roku życia, w tym 791 dla osób zamieszkałych na terenie miasta Chełm.

Cel 5. Dostosowanie środowiska fizycznego i tworzenie infrastruktury odpowiadającej na potrzeby osób niepełnosprawnych

Nr działania	Działania	Realizacja
5.1.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i placówkach oświatowych w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnością poruszania się i komunikowania.	- W ramach Programu „Dostępna Przestrzeń Publiczna” MOPR realizował projekt pt. Przyjazny samorząd „Dostępny MOPR” – zakupiono przewijak /stół pielęgnacyjny – komfortke mobilną oraz w budynku MOPR-u wymieniono drzwi na automatycznie otwierane. - W Departamencie Architektury, Inwestycji i Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Chełm realizowano następujące projekty: 1) Zaprojektowanie urządzeń dźwigowych w nowo projektowanych budynkach mieszkalnych przy ul. Fabrycznej aby zapewnić dojazd z poziomu terenu i dostęp na

		wszystkie kondygnacje użytkowe osobom niepełnosprawnym, 2) Utworzenie 50 nowych miejsc opieki w ramach programu „MALUCH+” w Żłobku Miejskim „MIŚ” w Chełmie ul. Połaniecka. Inwestycja obejmuje adaptację pomieszczeń i dostosowanie do potrzeb dzieci również z niepełnosprawnością (łazienki, schody, podjazd do budynku, parking) – w trakcie realizacji, 3) Przebudowa dróg na osiedlu Zachód. W celu dostosowania inwestycji dla osób niepełnosprawnych, na przejściach dla pieszych oraz przy budowie peronów przystankowych zostały zastosowane płytki integracyjne (z wypustkami), z obu stron przejść zastosowano łagodne zjazdy. Na osiedlowych parkingach są oznakowane strefy dla osób niepełnosprawnych. <u>Analogiczne rozwiązania przyjęte zostały przy następujących inwestycjach:</u> 4) Budowa drogi dla pieszych, droga dla rowerów, przejść dla pieszych oraz peronów przystankowych przy ul. Synów Pułku, 5) Przebudowa i rozbudowa ul. Wolwinów, ul. Kosynierów, ul. Gajowa, 6) Przebudowa ul. Piaskowej, ul. Marii Curie-Skłodowskiej i ul. W. Kossaka, 7) Wyznaczenie koperty dla osoby niepełnosprawnej na ul. Droga Męczenników przy bloku nr 6 oraz skrócenie długości przejścia dla pieszych. - W biurowcu CLA zostało obniżone położenie włączników świateł na parterze budynku, tak aby osoby na wózku inwalidzkim jadące do punktu obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową miały do nich swobodny dostęp. Ponadto CLA stale (jako zadanie ciągłe) utrzymuje ciąg komunikacyjny prowadzący do punktu obsługi osób z niepełnosprawnością ruchową wolny od przeszkód (biurka, stoły, krzesła itp.). - ŚDS - wymiana wiatrołapu ośrodka. <u>Placówki oświatowe:</u> 1) PM 2 - montaż przyściennych poręczy schodowej umożliwiającej bezpieczne
--	--	--

		poruszanie się między kondygnacjami po schodach wewnętrznych, 2)PM 14 - Wykonanie podjazdu na schodach przed wejściem do przedszkola,
5.2.	Likwidacja barier transportowych: transport publiczny	Informacja przekazana przez CLA: Osoby niepełnosprawne mają obecnie ułatwione korzystanie z komunikacji miejskiej dzięki posiadanym przez CLA autobusom niskopodłogowym/niskowejściowym z platformami umożliwiającymi wjazd wózkiem inwalidzkim, z przestrzenią pozwalającą na swobodne manewrowanie i umocowanie wózka na czas podróży, z funkcją tzw. „przykłęku” oraz z przyciskami sygnalizacyjnymi dla potrzeb pasażerów. Sześć autobusów marki Solaris wyposażonych jest ponadto w system dynamicznej informacji pasażerskiej realizujący zapowiedzi głosowe dotyczące kierunku jazdy, nazwy najbliższego przystanku oraz nazwy przystanku, na którym obecnie zatrzymał się autobus. CLA zapewnia też bliski dostęp do przystanków poprzez kursowanie autobusów przez ulice osiedlowe. Przy 40 przystankach w mieście znajdują się elektroniczne tablice SDIP z rzeczywistym rozkładem jazdy (uwzględniającym opóźnienia w kursowaniu np. ze względu na korki uliczne). Na 31 XII 2024 r. podłączono 38 tablic. Pasażerowie z dysfunkcją wzroku mogą skorzystać z przycisku na takiej tablicy, aby uruchomić wersję głosową rozkładu jazdy.
	Likwidacja barier transportowych: zabezpieczenie dowozu do placówek oświatowych dzieciom z orzeczoną niepełnosprawnością poprzez nieodpłatny transport samochodem dostosowanym do przewozu osób z niepełnosprawnością oraz finansowanie kosztów dojazdu.	<u>Informacja przekazana przez Departament Oświaty Urzędu Miasta Chełm:</u> Miasto zapewnia bezpłatny transport dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością z terenu miasta Chełm. W 2024 r. Miasto zawarło trzy porozumienia z zakresu oświaty polegającego na zapewnieniu transportu i opieki dzieciom niepełnosprawnym z terenu Gminy Chełm, Gminy Rejowiec oraz z terenu Gminy Siedliszcze do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wchodzącego w skład Zespołu Wychowania i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej nr 1

		w Chełmie oraz do IV LO. Ponadto zawarto cztery umowy z rodzicami dzieci niepełnosprawnych w zakresie zwrotu kosztów przewozu ucznia oraz rodziców do placówki oświatowej, oraz jedną umowę ze Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym „Podajmy Sobie Ręce” z Chełma w zakresie dowozu uczniów niepełnosprawnych z terenu miasta Chełm do Społecznego Ośrodka Rehabilitacji i Edukacji „Nadzieja” w Chełmie.
--	--	--

Wskaźniki osiągnięcia celu:

5.1.	Liczba przedsięwzięć inwestycyjnych, remontowych, budowlanych.	MOPR - 1 Urząd Miasta Chełm – 7 CLA – 2 ŚDS – 1 PM 2 – 1 PM 14 – 1
5.2.	Likwidacja barier transportowych: liczba autobusów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.	32 szt. (cały posiadany tabor CLA) - stan na 31.12.2024 r.
	Likwidacja barier transportowych: liczba uczniów niepełnosprawnych dowożonych do placówek oświatowych.	Departament Oświaty Urzędu Miasta Chełm - 66

Cel 6. Dostępność cyfrowa i informacyjno - komunikacyjna

Nr działania	Działania	Realizacja
6.1.	Likwidacja barier w zakresie dostępności cyfrowej.	Deklaracja dostępności Urzędu Miasta Chełm przechodzi coroczny przegląd pod kątem aktualności najpóźniej do 31 marca każdego roku oraz niezwłocznie w każdym przypadku, gdy strona internetowa podlega zmianom mogącym mieć wpływ na jej dostępność cyfrową. <u>Aktualizacja strony internetowej:</u> - PM 2 -1, -PM 11 -1, -PM 14 -1, -PM 15-1, -SP 1 -1, -SP 4 -1, oraz dostosowanie dokumentów cyfrowych – formatowanie dokumentów PDF i

		innych materiałów – 1, - CKZiU -1 - IV LO – 1 - ZSEiT -1 - ZSBiG – 1 (dodawanie alternatywnych treści do zdjęć na stronie internetowej), - ZWiPPP1- 1
6.2.	Likwidacja barier w zakresie dostępności informacyjno - komunikacyjnej	<u>Informacja przekazana przez CLA:</u> Zmiana koloru papieru w wersji przystankowej rozkładów jazdy (z żółtego na biały) oraz powiększenie czcionki podczas druku przystankowych rozkładów jazdy. <u>Urząd Miasta Chełm</u> zapewnia dostęp do świadczenia usług tłumacza języka migowego. Na stronie internetowej znajduje się informacja w języku migowym o zakresie działalności, a na BIP - ETR (tekst łatwy do czytania). <u>Placówki oświatowe:</u> 1) PM 2 - odmalowanie krawędzi i schodów zewnętrznych w ciągach komunikacyjnych farbą specjalistyczną, 2)PM 13 - Wymiana taśm wskazujących różnicę poziomów stopni schodów budynku placówki, 3) SP 2 - wymiana taśm ostrzegawczych na schodach, odnowiono miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych, 4)SP1 - monitorowane oznaczeń kontrastowych na terenie budynku, 5) SP 4 – utrzymanie dostępności ciągów komunikacyjnych poprzez zastosowanie planów tyflograficznych - system audio służący do poruszania się po obiekcie, oznaczenia informacyjne, dostępność pętli indukcyjnej w sekretariacie szkoły, istnieje możliwość zamówienia tłumacza języka migowego, po wcześniejszym zgłoszeniu chęci skorzystania z jego usług, 6) ZSGiH - zamontowanie dodatkowych piktogramów oznaczających drogę ewakuacyjną, odnowienie zniszczonych oznaczeń sygnalizujących różnicę poziomów. 7) ZWiPPP2 - naklejono taśmy żółte ostrzegawcze na schodach
Wskaźniki osiągnięcia celu:		

6.1.	Liczba zlikwidowanych barier w zakresie dostępności cyfrowej.	Urząd Miasta Chełm – 1 PM2 - 1 PM 11 - 1 PM 14 – 1 PM 15 – 1 SP 1- 1 SP 4 - 2 CKZiUU – 1 IV LO – 1 ZSEiT – 1 ZSBiG – 1 ZWiPPP1 -1
6.2.	Liczba zlikwidowanych barier w zakresie dostępności informacyjno – komunikacyjnej.	CLA - 1 Urząd Miasta Chełm – 2 PM 2 – 1 PM 13 – 1 SP 2 – 2 SP 1 – 1 SP 4 – 4 ZSGiH – 2 ZWiPPP2 - 1
Cel 7. Zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki		
Nr działania	Działania	Realizacja
7.1.	Organizowanie i promowanie integracyjnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.	<u>Uczestnicy ŚDS</u> biorą udział w różnego rodzaju imprezach, bywają organizatorami jak również promują zorganizowane imprezy biorąc w nich czynny udział. <u>MOPR</u>: organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach. <u>PM 11</u> zorganizowało Dzień rodzinny, oraz Sportowy Dzień Dziecka, <u>PM 13</u> - zadanie zrealizowane poprzez organizację X Festiwalu Piosenki Ułańskiej,

		w którym wśród uczestników są dzieci z niepełnosprawnością ze szkół i przedszkoli. <u>SP 1-</u> organizowanie i promowanie integracyjnych imprez, np. Integracyjny turniej tenisa stołowego, Miejski konkurs logopedyczny „Szumki, reki i szelesty”, Integracyjna Spartakiada sportowa, <u>SP 4</u> – organizowanie imprez, m.in. Dzień Otwarty Szkoły, Czwartki z Czwórką, Święto Pieczonego Zimniaka, <u>SP 7</u> - Spotkania integracyjne „Razem w siódemce możemy więcej, w ramach którego przeprowadzono turniej sportowy „W zdrowym ciele – zdrowy duch”. Miejski integracyjny turniej tenisa stołowego. <u>ILO</u> – organizowało imprezy kulturalne, rekreacyjne i sportowe. <u>W IV LO</u> organizowano imprezy kulturalne i rekreacyjne z udziałem młodzieży ze SPE. Organizacja tego typu imprez miała na celu budowanie więzi między uczestnikami, wspieranie integracji społecznej oraz promowanie aktywności fizycznej, co w rezultacie prowadziło do budowania silniejszych i bardziej zróżnicowanych wspólnot. <u>ZSP3</u> zorganizował m.in.: - Europejski Dzień Sportu Szkolnego - Szkolny mikołajkowy turniej mini piłki siatkowej, - Obchody Dnia Przedszkolaka na sportowo - Prowadzenie cyklu zajęć „Zdrowo i sportowo” -Prowadzenie zajęć SKS. <u>CHBP:</u> - spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, - seanse Klubu Dobrego Filmu, - zajęcia i warsztaty dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej oraz integracyjnych grup szkolnych i przedszkolnych, -dowozenie zbiorów osobom niepełnosprawnym. <u>CHDK:</u> -Spektakl „Magiczne I” dla całej rodziny tłumaczony na język migowy,
--	--	---

		- Warsztaty garncarskie w Amfiteatrze w Kumowej Dolinie dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych zorganizowane we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Koło w Chełmie”. <u>Muzeum</u> odwiedziły grupy osób niepełnosprawnych, grupy integracyjne oraz odbiorcy indywidualni. Osoby te uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych oraz w wystawach stałych i czasowych prezentowanych w Muzeum. <u>MDK</u> organizował konkurs plastyczny, w którym brały udział osoby z niepełnosprawnością.
7.2.	Wspieranie rozwoju twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych poprzez prezentacje i promowanie.	<u>SDS</u>: Wystawa prac plastyczno-rękodzielniczych z okazji Dnia Godności uczestników ośrodka, prezentacja wiersza własnego autorstwa uczestniczki ośrodka podczas Przeglądu Poezji Osób Niepełnosprawnych, <u>PM 11</u>- Występy artystyczne z okazji Dnia Babci i Dziadka, Powitania wiosny, Zakończenia Roku, <u>SP 4</u> – Konkurs Plastyczny Wielkanoc 2024, Bezpieczne ferie – konkurs plastyczny, szkolny konkurs „Mam talent”. <u>SP 7</u> - udział uczniów w konkursach, m.in. Konkurs plastyczny pn. Wszyscy dbamy o zdrowie w ramach „Tygodnia Zdrowia”, Międzyszkolny konkurs plastyczny „Jesienny bukiet Kropelki”. <u>ZSP 3</u> -uczniowie brali udział w konkursach – m.in. konkursie plastycznym „Jesienny bukiet kropelki”, konkursie plastycznym „Wszyscy dbamy o zdrowie psychiczne”, konkurs plastyczny „Boże Narodzenie”.
7.3.	Promowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w Mistrzostwach Polski, Europy, Świata i Igrzyskach Paraolimpijskich.	<u>SP 4</u> - informowanie uczniów o możliwości uczestnictwa w Mistrzostwach Polski, Europy, Świata i Igrzyskach Paraolimpijskich.
7.4.	Promowanie poprzez otwarte konkursy ofert, udziału osób niepełnosprawnych w różnego typu zawodach, turniejach i obozach sportowych.	<u>SP 4</u> – uczniowie brali udział w: - Spartakiadzie, - programie wsparcia Aktywności Fizycznej Dzieci i Młodzieży – Projekt Mały Mistrz, - program Aktywna Szkoła: Aktywny do

		kwadratu, - szkolny turniej sportowy.
7.5.	Umożliwienie osobom z dysfunkcją wzroku korzystania z zasobów Chełmskiej Biblioteki Publicznej oraz usług kulturalno – artystycznych.	CHBP: - organizowanie seansów z audiodeskrypcją, - udostępnianie urządzeń (czytaków), audiobooków, nagrywanie plików w formacie czytnik i Daisy.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
7.1.	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych.	ŚDS – 26 MOPR – 11 PM 11 -2 PM 13 – 1 SP 1 – 3 SP 4-10 SP 7- 2 ILO – 15 IV LO – 4 ZSP3 – 14 CHBP - Liczba uczestników niepełnosprawnych – 347 Liczba imprez kulturalnych – 21 Liczba osób, którym dostarcza się książki – 26 Liczba wypożyczeń książek i audiobooków dostarczonych do domu – 937 CHDK – 2 Muzeum: 44 grupy, w tym 742 osoby oraz 85 osób indywidualnie. MDK – zaprezentowano 10 prac, wśród których udział wzięło 30 osób
7.2.	Liczba zorganizowanych prezentacji prac wykonanych przez osoby niepełnosprawne.	ŚDS – 2 PM 11-3 SP 4 – 11 SP 7 – 4 ZSP3 - 6
7.3.	Liczba uczestników w Mistrzostwach Polski/Europy/Świata/Igrzyskach Paraolimpijskich.	0
7.4.	Liczba zorganizowanych zawodów, turniejów i obozów sportowych oraz osób, które w nich uczestniczyły.	SP 4: liczba zawodów – 2 Liczba uczestników - 19
7.5.	Liczba osób korzystających z sprzętu komputerowego, będącego w zasobach Chełmskiej Biblioteki Publicznej, dostosowanego do osób z dysfunkcją	CHBP: Liczba wypożyczeń czytników - 23 Liczba seansów z audiodeskrypcją – 6 Liczba widzów seansów z audiodeskrypcją –

	wzroku. Liczba wypożyczonych czytań. Liczba placówek, które wdrożyły rozwiązania w zakresie likwidacji barier w dostępie do dóbr kulturalno – artystycznego.	301 Liczba czytelników z dysfunkcją wzroku – 15 Liczba nagrań i wypożyczeń plików czytań oraz Daisy– 1143 Liczba placówek - 1
Cel 8. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta Chełm		
Nr działania	Działania	Realizacja
8.1.	Realizacja programów profilaktycznych dla mieszkańców miasta Chełm, w tym dla osób niepełnosprawnych.	<u>MSP ZOZ</u> w Chełmie w 2024 r. kontynuował Narodowy Program Szczepień przeciwko COVID-19 w Przychodni Nr 1 w Chełmie, w ramach tego programu zaszczepiono 784 osoby, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami. Ponadto MSP ZOZ w Chełmie w ramach podpisanej umowy z NFZ na udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej realizował Program profilaktyki gruźlicy skierowany do osób powyżej 18 r. życia. Pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej przeprowadzały wywiad zdrowotny w celu oceny ryzyka zachorowania oraz prowadziły edukację zdrowotną i kierowały pacjentów na dalszą diagnostykę. <u>PM 13</u> - Zadanie zrealizowane poprzez opracowanie i przeprowadzenie działań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na lata 2022 – 2025 finansowane przez Urząd Miasta Chełm "Radość tworzenia powstrzymuje od uzależnienia". <u>ZWiPPP1</u> realizował Program Wychowawczo-Profilaktyczny, oraz wprowadził Innowację pedagogiczną: „Zdrowa rodzina”, „Bliżej emocji – bliżej siebie”, „Lubię siebie i innych”, „Promocja i ochrona zdrowia psychicznego”.
8.2.	Podjmowanie działań w kierunku wczesnego wykrywania i leczenia chorób.	Akcja informacyjna zachęcająca do udziału w programie szczepień powszechnych przeciwko COVID-19 propagowana była na stronie internetowej <u>MSP ZOZ</u> w Chełmie, na stronach Urzędu Miasta Chełm oraz we

		wszystkich NZOZ – ach na terenie Chełma poprzez wywieszenie plakatów informacyjnych. <u>ŚDS</u> - Realizowano zajęcia dotyczące profilaktyki raka piersi. <u>ZWiPPP1</u> – realizował Program z Sanepidu: Podstępne WZW; „Znamie – znam je”, profilaktyka czerniaka; Profilaktyka raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
8.1.	Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w programach profilaktycznych/liczba programów	MSP ZOZ w Chełmie nie prowadzi statystyki dotyczącej liczby osób niepełnosprawnych biorących udział w programach. Liczba Programów – 2. ŚDS – w ramach zajęć profilaktycznych dotyczących profilaktyki raka piersi udział wzięło 45 uczestników. PM 13 - Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w programach profilaktycznych: 13 Liczba programów: 1 ZWiPPP1 – Liczba osób – 143, Liczba programów - 8
Cel 9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi		
Nr działania	Działania	Realizacja
9.1.	Uwzględnienie wśród zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	W ramach konkursów ofert ogłaszanych przez Miasto Chełm, organizacje pozarządowe w 2024 roku realizowały niżej wymienione zadania: 1. W zakresie realizacji przedsięwzięć na rzecz zaspokajania zidentyfikowanych potrzeb osób niepełnosprawnych z terenu miasta Chełm - na realizację zadania pod nazwą: „Prowadzenie zajęć terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością znaczną po 25 roku życia z terenu Miasta Chełm” udzielono dotacji w kwocie 70 000,00 zł Stowarzyszeniu 25+ Nasza Przyszłość. W ramach zadania od dnia 02 stycznia do 31 grudnia 2024 roku prowadzono zajęcia terapeutyczne dla pięciu osób

		z niepełnosprawnością. W badanym okresie przeprowadzono łącznie 1000 godzin zajęć. Zajęcia były prowadzone od poniedziałku do piątku maksymalnie 7 godzin dziennie nie więcej niż 30 godzin tygodniowo. 2. W ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań w zakresie zdrowia publicznego zrealizowano trzy zadania, którymi objęto osoby niepełnosprawne. Zadania te realizowały: 1) Chełmskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej pod nazwą „Ruch – zapobiega – leczy – rehabilituje”, któremu udzielono dotacji w kwocie 7 000,00 zł, 2) Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „O Uśmiech Dziecka” pod nazwą: „Organizacja klubu wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, któremu udzielono dotacji w kwocie 7 000,00 zł. 3) Stowarzyszenie Integracji Rodzin „Przystań” pod nazwą: „Program wsparcia i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu miasta Chełm – edycja 2024”, któremu udzielono dotacji w kwocie – 7 000,00 zł. 3. W 2024 r. do Urzędu Miasta Chełm wpłynęły 3 uproszczone oferty na realizację zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych: 1) Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski realizował zadanie pt.: „Wiosenne spotkania głuchych mieszkańców Chełma w Kole terenowym PZG w Chełmie”. W ramach zadania odbyło się 12 spotkań z tłumaczem języka migowego. Przyznana kwota dotacji – 5 469,00 zł. 2) Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski realizował zadanie pt. „Warsztaty artystyczno – florystyczne”. W ramach zadania odbyło się 8 spotkań, wśród których uczestniczyły osoby z niepełnosprawnością z terenu miasta Chełm. Przyznana kwota dotacji – 5 000,00 zł. 3) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną realizowała zadanie pt. „Warsztaty Teatralne -
--	--	---

		Teatroterapia". W ramach zadania odbyły się warsztaty (łączna ilość godzin – 33) dla dwóch grup osób zamieszkałych w Chełmie: a) dzieci, młodzież raz dorosłe osoby z niepełnosprawnością Intelktualną, b)rodzice dzieci osób z niepełnosprawnościami. Przyznana kwota dotacji – 4 950,00 zł. <u>MOPR realizował następujące zadania:</u> 1. „Projekt Polityka Senioralna EFS+” W ramach Projektu zadanie pn. usługi opiekuńcze było zlecone organizacji pozarządowej tj. Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy. W ramach zadania były realizowane usługi opiekuńcze na rzecz seniorów 65 lat i więcej, w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji z terenu Miasta Chełm. Projekt dofinansowany ze środków UE. Wydatkowana kwota w ramach projektu - 38 840,00 zł. 2.Program „Od zależności ku samodzielności” – edycja 2024. Program skierowany był do rodziców/opiekunów osób z zaburzeniami a także bezpośrednio do osób z zaburzeniami psychicznymi w tym z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością intelektualną zamieszkujących miasto Chełm. W ramach zadania odbyły się cykliczne warsztaty pn. Aktywni w spektrum akceptacji oraz zajęcia fizyczne ogólnorozwojowe z elementami relaksacji i mildfulness z elementami arteterapii, w trakcie których zostały zorganizowane usługi opieki dla osób zależnych. Zostały również opracowane - przewodniki/poradniki dla rodziców/opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD) i niepełnosprawnością intelektualną pn. „Chełm-miejsce w spektrum akceptacji”, w tym w wersji tekstu łatwego do czytania i rozumienia (ETR), - przewodnik/poradnik dla osób z zaburzeniami psychicznymi
--	--	---

		(samorzeczników), w tym w szczególności z ASD i niepełnosprawnością intelektualną pn. „Chełmska mapa spektrum akceptacji”, w tym w wersji tekstu łatwego do czytania i rozumienia (ETR). Środki na realizację programu pozyskane zostały z budżetu Państwa. Wydatkowana kwota w ramach programu - 60 589,95 zł. wydatkowana kwota, za usługi asystenckie, które były realizowane przez Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy - 11 520,00 zł. 3. Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Lublinie świadczył: a) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie miasta Chełm w dni robocze i w dni wolne od pracy - Usługi opiekuńcze w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku świadczone były dla 180 osób. Wypracowano 32 340 godzin na kwotę dotacji 1 161 329,40 zł, z czego w ramach Programu "Opieka 75+" na 2024 rok dofinansowano usługi opiekuńcze na kwotę dotacji 122 094,00 zł, tj: 3 400,00 godzin, a środki własne na kwotę dotacji 1 039 235,40 zł, tj: 28 940 godzin usług. b) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w dni robocze zamieszkałych na terenie miasta Chełm - Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 31 stycznia 2024 roku świadczone były dla 8 osób. Wypracowano 2 067 godzin na kwotę dotacji 80 943,72 zł.
9.2.	Prowadzenie i aktualizowanie bazy danych organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Chełm na stronie Urzędu Miasta Chełm.	Na stronie internetowej Urzędu Miasta Chełm umieszczony jest wykaz organizacji pozarządowych, który na bieżąco jest aktualizowany.
9.3.	Promowanie działalności organizacji pozarządowych działających dla i na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez umieszczanie informacji na stronie Urzędu Miasta Chełm.	Na stronie Urzędu Miasta Chełm zamieszczone zostały informacje dotyczące: - Chełmskiego Dnia Organizacji Pozarządowych. Wydarzenie odbyło się w dniu 13.09.2024 r., w ramach którego nagrody

		i wyróżnienia otrzymały: 1) Chełmskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Chełmie, 2) Stowarzyszenie Tak Niewiele w Chełmie, 3) Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością i ich Przyjaciół Zbyszko w Chełmie, 4) tytuł Społecznika Roku otrzymał Pan Leszek Siwiec, prezes Stowarzyszenia Ośrodek Wspierania Rodziny w Chełmie. - podpisania umowy o partnerstwie pomiędzy Miastem a Fundacją Think Tank na rzecz realizacji Projektu „Aktywny dialog, systematyczna ewaluacja, lepsza partycypacja”. W ramach przedsięwzięcia Fundacja podejmie szereg inicjatyw związanych ze wsparciem Miasta w zakresie rozwoju i doskonalenia procesu konsultacyjnego lub partycypacyjnego realizowanego przez samorząd. - wydarzenia - akcji „Czyste Zielone Miasta” zorganizowanego przez Stowarzyszenie „Lepsza Polska”, które odbyło się 07.09.2024 r., - wydarzenia- obchodu 30-lecia Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i i Osobom Niepełnosprawnym „Podajmy sobie rękę”.
9.4.	Współpraca z Miejską Społeczną Radą do Spraw osób Niepełnosprawnych w obszarze konsultowania aktów prawnych oraz Programów, które mają istotny wpływ na ich życie.	MSR ds ON opiniowała: 1) Regulamin programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” przygotowany przez MOPR, 2) projekt Uchwały w sprawie określenia zadań i przeznaczenia na ich realizację środków PFRON na 2024 r., 3) Program Opieka Wytchnieniowa (edycja 2025) – konsultacja zapisów aktualnego programu pod kątem zaprojektowania ewentualnych zmian do nowej edycji opieki wytchnieniowej 2025.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
9.1.	Liczba osób biorących udział w poszczególnych działaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe.	1. Stowarzyszeniu 25+ Nasza Przyszłość – 5 osób 2. Chełmskie Towarzystwo Krzewienia Kultury

		Fizycznej – 40 osób 3. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „O Uśmiech Dziecka”- 20 osób 4. Stowarzyszenie Integracji Rodzin „Przystań” – 50 osób 5. Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski – 30 osobiste 6. Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski – 6 osób 7. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – 20 osób 8. „Projekt Polityka Senioralna EFS+ - 78 osób 9. Program „Od zależności ku samodzielności” – edycja 2024 – 12 osób 10. Usługi opiekuńcze w 2024 roku świadczone były dla 180 osób, natomiast specjalistyczne z zaburzeniami psychicznymi świadczone były dla 8 osób
9.2.	Liczba osób odwiedzających zakładkę na stronie Urzędu Miasta Chełm, w której znajduje się baza organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	Miasto Chełm nie posiada dostępu do statystyk strony internetowej, ponieważ pracuje na domenie Ministerstwa Cyfryzacji.
9.3.	Liczba przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	10
9.4.	Liczba aktów prawnych/Programów opiniowanych przez Miejską Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych.	3

Cel 10. Dążenie do wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych

Nr działania	Działania	Realizacja
10.1.	Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenu miasta Chełm.	1. W <u>PM 2</u> przeprowadzona została obserwacja i diagnoza potrzeb edukacyjnych dzieci we wszystkich grupach wiekowych. Zajęcia prowadzone są przez nauczycieli oraz specjalistów: psycholog, logopeda, pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny. 2. W <u>PM 11</u> powołano zespół do spraw pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla dziecka z orzeczeniem. 3. W <u>PM 13</u> zadanie zostało zrealizowane

		poprzez prowadzenie obserwacji pedagogicznej, diagnozy gotowości szkolnej, ewaluacji Indywidualnych Programów Edukacyjno – Terapeutycznych. 4. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia w <u>Szkołach podstawowych</u> polega na współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną nr 1 i 2 w Chełmie. Nauczyciele wdrażają zawarte w opiniach i orzeczeniach zalecenia, które są analizowane podczas spotkań z wychowawcą. Na podstawie Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia opracowuje się IPET. <u>Szkoły Ponadpodstawowe</u> dokonują analizy specjalnych potrzeb edukacyjnych młodzieży na podstawie przedłożonej przez rodziców (prawnych opiekunów) lub uczniów dokumentacji: orzeczenia, opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Na podstawie analizy w/w dokumentów uczniowie ci objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły (zajęcia rewalidacyjne, zajęcia wyrównawczo-edukacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, emocjonalno-społeczne, doraźna pomoc i wsparcie pedagoga i psychologa). Nauczyciele dostosowują wymagania edukacyjne względem uczniów podczas prowadzonych zajęć. Pedagog, pedagog specjalny, psycholog, wychowawcy, nauczyciele monitorują sytuację dydaktyczną i wychowawczą uczniów i w razie potrzeby podejmują działania w celu zapewnienia uczniom pomocy i wsparcia, również tym, którzy nie posiadają opinii z poradni. <u>5. ZWiPPP1:</u> - Diagnoza potrzeb pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniów do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego. - W PPP Nr 1 w roku 2024, po diagnozach psychologicznych, pedagogicznych i w wielu przypadkach logopedycznych zostało wydanych 129 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (dzieci i uczniowie wymagający specjalnej organizacji nauki i metod pracy) oraz 34 opinie o potrzebie
--	--	---

		wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. <u>6. ZWiPPP 2</u> prowadzi diagnozę pedagogiczną dla dzieci i młodzieży na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych. Udziela pomocy nauczycielom, wychowawcom w szkole w interpretacji orzeczeń i opinii psychologiczno – pedagogicznych. Współpracuje z pedagogami i psychologami szkolnymi oraz wychowawcami klas w zakresie udzielania rodzicom informacji na temat kierowania uczniów przejawiających trudności dydaktyczno - wychowawcze do poradni psychologiczno –pedagogicznej. Bierze udział w zespołach orzekających, rozpatrujących złożone wnioski o wydanie opinii lub orzeczenia.
10.2.	Realizacja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie wśród uczniów tolerancji oraz kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka niepełnosprawnego.	<u>1. PM 2 -</u> W każdej grupie wiekowej realizowane są bloki tematyczne dotyczące kształtowania tolerancji, empatii wobec osób niepełnosprawnych oraz z zakresu poznawania praw dziecka. <u>2. W PM 11</u> pedagog specjalny przeprowadza pogadanki na temat tolerancji osób z niepełnosprawnościami (2 x w semestrze); W przedszkolu obchodzono: Dzień Świadomości Autyzmu, Dzień Kolorowej Skarpetki, Dzień Tolerancji . <u>3. W PM 13</u> zadanie realizowano poprzez udział dzieci z niepełnosprawnościami w uroczystościach przedszkolnych, konkursach, a także zajęciach dodatkowych. Realizowane były również programy skierowane do dzieci z niepełnosprawnością – programy terapeutyczne. <u>4. W szkołach podstawowych</u> prowadzone były rozmowy, zajęcia z pedagogiem szkolnym. Uczniowie angażowani są w różne działania szkoły. Biorą również czynny udział w konkursach artystycznych, sportowych, profilaktycznych, aktywnie włączają się do życia klasy i szkoły. Nauczyciele wspierają ucznia w nawiązywaniu prawidłowych relacji z otoczeniem poprzez omawianie zaistniałych sytuacji. Wzmacniają pozytywne przejawy aktywności w uczeniu się. Szkoły realizują

		Program Wychowawczo- Profilaktyczny uwzględniający tematy budowania poczucia własnej wartości, akceptacji i tolerancji w oparciu o wartości uniwersalne takie jak szacunek, wolność, miłość i przyjaźń. W szkołach organizowane są spotkania tematyczne: Dzień Osób Niepełnosprawnych, Dzień Świadomości Autyzmu, Dzień Osób z Zespołem Downa, Dzień Życzliwości i Tolerancji. <u>W Szkołach Ponadpodstawowych</u> wychowawcy klas, pedagodzy zachęcali uczniów do udziału w życiu klasy, szkoły, udziału w konkursach, wycieczkach szkolnych. Wzmacniali również poczucie własnej wartości uczniów oraz kształtowali postawę tolerancji uczniów wobec siebie. Prowadzono również konsultacje indywidualne dotyczące tolerancji, poczucia własnej wartości, właściwej postawy i zrozumienia dla osób z niepełnosprawnościami. <u>ZWiPPP1</u> prowadził zajęcia tematyczne, lekcje wychowawcze, zajęcia z psychologiem i pedagogiem. <u>ZWiPPP2</u> na bieżąco prowadzi zajęcia profilaktyczne, a także udziela wsparcia psychologicznego diagnozowanym dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ich rodzicom i opiekunom w formie rozmów terapeutycznych, porad i konsultacji.
10.3.	Rozwijanie umiejętności społecznych wśród dzieci niepełnosprawnych	<u>W Przedszkolach Miejskich</u> systematycznie prowadzone są zajęcia z zakresu rozwijania kompetencji emocjonalno- społecznych prowadzone przez nauczycieli oraz specjalistów. Ponadto w PM 13 w grupach Integracyjnych organizowano zajęcia integrujące grupę przedszkolną ułatwiające dziecku niepełnosprawnemu wejście i integrację w grupie. Dzieci niepełnosprawne brały udział we wszystkich imprezach i wydarzeniach przedszkolnych, a także w zajęciach wspierających rozwój społeczny. <u>W Szkołach Podstawowych</u> uczniowie biorą udział w licznych wydarzeniach społecznych

		organizowanych zarówno w szkole, jak i poza nią. Uczestniczą w zajęciach edukacyjnych i projektach, które nie tylko rozwijają ich wiedzę, ale również uczą współpracy i odpowiedzialności. Dodatkowo, współuczestniczą w działaniach na rzecz klasy i całej szkoły oraz biorą udział w różnorodnych akcjach charytatywnych. <u>Szkoły Ponadpodstawowe</u> realizowały działanie w następujący sposób: -realizowanie w ramach zajęć rewalidacyjnych tematów dotyczących zagadnień emocjonalno – społecznych, radzenia sobie ze stresem, - udział uczniów niepełnosprawnych w zajęciach integracyjno – adaptacyjnych, uroczystościach klasowych, wycieczkach, wyjściach do kina, - rozwijanie umiejętności społecznych uczniów poprzez organizowanie pracy w grupach na lekcjach, zajęciach (rozwijanie umiejętności pracy w zespołach), - rozmowy indywidualne uczniów ze specjalistami (pedagogiem, psychologiem, pedagogiem specjalnym, doradcą zawodowym). <u>ZWiPPP1:</u> - zajęcia rozwijające umiejętności społeczne. - w ramach działalności PPP Nr 1 prowadzony jest Trening Umiejętności Społecznych (TUS), który ukierunkowany jest na uczenie się przez dzieci efektywnych sposobów funkcjonowania społecznego. Przez tę formę pracy wspierana jest komunikacja, umiejętności prospołeczne oraz radzenie sobie w trudnych sytuacjach. W roku 2024 prowadzono 12 grup 2,3 osobowych, łącznie 24 osoby . <u>ZWiPPP2:</u> zajęcia indywidualne i grupowe zwiększające kompetencje społeczne dzieci i młodzieży w obszarach zdrowia – edukacji zdrowotnej, relacji – kształtowanie postaw społecznych, kultury – wartości, normy i wzory zachowań, bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych),
10.4.	Udzielanie pomocy psychologicznej – pedagogicznej dziecku niepełnosprawnemu.	Realizacja tego zadania w placówkach oświatowych odbywa się poprzez udzielanie pomocy stałej, doraźnej lub cyklicznej (w

		zależności od placówki): - pomoc stała- realizowana poprzez zajęcia indywidualne z uczniem, prowadzenie systematycznie według zaplanowanego planu oddziaływań dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych i rozwojowych. Udział młodzieży w zajęciach rewalidacyjnych (oligofrenopedagog, surdopedagog, tyflopodagog, specjalista edukacji i rehabilitacji młodzieży w spektrum autyzmu, w tym zespołem Aspergera), specjalistycznych: zajęcia o charakterze terapeutycznym (psycholog, pedagog szkolny, pedagog specjalny), zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (psycholog, pedagog specjalny), zajęcia dla uzdolnionych (nauczyciele przedmiotowi), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (nauczyciele przedmiotowi), zajęcia rehabilitacyjne (fizjoterapeuta); - pomoc cykliczna – zajęcia realizowane w poszczególnych zespołach klasowych, tematyczne zgodnie z planem pracy wychowawcy, programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły: zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się (nauczyciele przedmiotowi, pedagog szkolny), zajęcia warsztatowe (edukacyjne, profilaktyczne, zajęcia na godzinach wychowawczych), porady i konsultacje (nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog, pedagog specjalny, nauczyciele współorganizujący kształcenie, nauczyciele rewalidacji; dla rodziców – prelekcje zgodne z programem wychowawczo – profilaktycznym, porady i konsultacje dla rodziców (wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, specjaliści); - pomoc doraźna – oddziaływanie związane z aktualną potrzebą ucznia, grupy uczniów i ich rodzin o charakterze wspierającym, wychowawczym, interwencyjnym, mediacyjnym. <u>ZWiPPP1:</u> - zajęcia psychologiczno-pedagogiczne
--	--	--

		- zajęcia z psychologiem, pedagogiem i logopedą mające na celu uwzględnianie indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci i młodzieży. - zajęcia w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka mające na celu wsparcie rozwoju psychoruchowego i społecznego dziecka, u którego pojawiły się deficyty rozwojowe. <u>ZWiPPP2:</u> - Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dziecku niepełnosprawnemu w formie rozmowy, porady dla dziecka i rodzica; zawarcie wskazań dotyczących udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla nauczycieli w opinii i orzeczeniu. - terapia logopedyczna, konsultacje, poradnictwo, -Pomoc psychologiczno - pedagogiczna poprzez zindywidualizowane wsparcie udzielane potrzebującemu uczniowi, w oparciu o rzetelne rozpoznanie potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych danego ucznia. - dostosowanie warunków oraz form i sposobów, co pozwala uczniowi maksymalnie wykorzystywać i rozwijać posiadany potencjał. - udzielanie uczniom porad i konsultacji.
10.5.	Włączenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w masową działalność instytucji kulturalnych.	Realizacja tego zadania odbywa się poprzez zapewnienie udziału dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie miasta: – konkursy, warsztaty organizowane przez muzea, – wyjścia do kina, teatru, biblioteki, Chełmskiego Domu Kultury, wycieczki.
10.6.	Zapewnienie możliwie optymalnych warunków rozwoju i rehabilitacji oraz poradnictwa psychopedagogicznego.	1. <u>Przedszkola Miejskie</u> prowadzą systematyczną pracę wspierającą rozwój dzieci z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej prowadzone są w specjalnie przygotowanej i wyposażonej sali terapeutycznej. W PM 13 realizowano zadanie poprzez zadbanie o odpowiednie

		warunki, sprzęt, pomoce dydaktyczne w zakresie optymalnych warunków rozwoju rehabilitacji oraz poradnictwa psychopedagogicznego. <u>2. W Szkołach Podstawowych</u> dzieci mają możliwość korzystania z pomocy psychologa i pedagoga szkolnego oraz specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2. Szkoły udzielają wsparcia i pomoc rodzicom w uzyskaniu dla dziecka dodatkowej pomocy, w tym dodatkowych zajęć specjalistycznych w instytucjach pozaszkolnych. <u>3. W Szkołach Ponadpodstawowych</u> działanie realizowano poprzez indywidualne podejście do potrzeb i możliwości uczniów – dostosowanie działań do specyficznych potrzeb każdej osoby, uwzględniając jej predyspozycje, ograniczenia i możliwości. Pomoc obejmowała zarówno terapię, jak i edukację dostosowaną do indywidualnego tempa rozwoju. <u>4. ZWiPPP1:</u> - pomoc specjalistów: psycholog, pedagog, logopeda, rehabilitanci. - w ramach poradnictwa psychopedagogicznego na bieżąco odbywały się konsultacje, porady, w trakcie których specjaliści omawiali aktualny problem i wskazywali różne formy pomocy przydatne w rozwiązywaniu trudnych sytuacji społecznych. <u>ZWiPPP2:</u> - wydawanie orzeczeń o potrzebie KS, - poradnictwo na terenie przedszkoli i szkół oraz poradni dla rodziców i nauczycieli, - bieżące wspieranie rodziców poprzez indywidualne konsultacje, konsultacje ze specjalistami szkolnymi w tym zakresie, - treningi psychoedukacyjne, - program socjoterapii.
10.7.	Uwzględnienie osób niepełnosprawnych w doskonaleniu umiejętności zawodowych.	<u>SDS:</u> udział uczestników w szkoleniach: a) pracownik biurowy z elementami obsługi klienta. b) obsługa komputera i stron internetowych. <u>W szkołach podstawowych</u> prowadzone są działania z doradztwa zawodowego. Przeprowadzono ankiety, kwestionariusze

		dotyczące predyspozycji zawodowych, zainteresowań, możliwości, zdolności, możliwości z uwzględnieniem dysfunkcji zdrowotnych i intelektualnych. Organizowane są cykliczne zajęcia, podczas których uczniowie poznają różne zawody. Lokalni przedsiębiorcy, specjaliści prezentowali, czym zajmują się na co dzień i jak wyglądają codzienne zadania w danym zawodzie i co może inspirować dzieci do rozwijania konkretnych umiejętności. <u>W szkołach Ponadpodstawowych</u> uczniowie objęci pomocą specjalistyczną w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej i nie tylko mają możliwość konsultacji z doradcą zawodowym oraz uczestniczą w zajęciach grupowych prowadzonych w szkole oraz w praktykach zawodowych. Uczniowie ZSGiH brali udział w warsztatach kulinarnych w Hańsku, a także w targach cukierniczych w Warszawie.
10.8.	Wspieranie środowiska rodzinnego osób niepełnosprawnych. Prowadzenie różnorodnych form wsparcia dla rodzin.	1. <u>Przedszkola Miejskie</u> na bieżąco w zależności od potrzeb wspierają środowisko rodzinne osób niepełnosprawnych: - PM 11 – organizowało spotkania zespołu do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej z rodzicami chłopca 1x w semestrze, zajęcia otwarte dla rodziców 1x w semestrze, - PM 13 zrealizowało zadanie poprzez: - kontakty indywidualne – na bieżąco w miarę potrzeb min. 3 razy w roku szkolnym dla rodziców każdego z dzieci z niepełnosprawnością, - rozmowy telefoniczne – na bieżąco w miarę potrzeb, - konsultacje dla rodziców – 1 godzina tygodniowo w ramach godziny dostępności nauczyciela. 2. <u>W Szkołach Podstawowych</u> zadanie realizowano w następujący sposób: - spotkania integracyjne i warsztaty dla rodziców, - konsultacje psychologiczno – pedagogiczne, - zajęcia otwarte i festyn rodzinny, - wsparcie informacyjne i doradcze dla

		uczniów i rodziców. <u>W Szkołach Ponadpodstawowych</u> przeprowadzono indywidualne konsultacje z psychologiem i pedagogiem. <u>3. ZWiPPP1:</u> - wspieranie wychowawczej roli rodziny, - udział rodziców w zajęciach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – udzielanie porad, instruktaży do pracy w domu z dzieckiem. <u>4. ZWiPPP2:</u> - udzielanie porad, konsultacji, wskazań do pracy z dzieckiem rodzicom dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą poradni psychologiczno – pedagogicznej., - udzielanie pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży; - konsultacje dla rodziców, udzielanie porad rodzicom w sprawach trudności wychowawczych, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji problemowych z dziećmi. - prowadzenie terapii rodzin, - porady i konsultacje dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.
10.9.	Zaangażowanie rodziców w działania na rzecz placówki oświatowo – wychowawczej.	Zadanie realizowane poprzez: - systematyczne organizowanie zajęć otwartych, warsztatów dla rodziców, - wsparcie rodziców w organizacji uroczystości przedszkolnych (wycieczki, obchody organizowane w placówkach, imprezy szkolne i pozaszkolne).
10.10.	Doskonalenie umiejętności zawodowych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	<u>W Miejskich Przedszkolach</u> nauczyciele systematycznie podnoszą swoje kompetencje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i kursach (stacjonarnych i on-line). <u>W Szkołach Podstawowych</u> nauczyciele biorą udział w szkoleniach, konferencjach na temat metod i sposobów udzielania uczniowi efektywnych form pomocy. <u>W szkołach Ponadpodstawowych</u> nauczyciele podnoszą swoje umiejętności zawodowe poprzez udział w kursach, szkoleniach, konferencjach, studiach podyplomowych.
10.11.	Współpraca między szkołami, organizacjami	<u>1. Przedszkola Miejskie</u> systematycznie

	pozarządowymi, a rodzinami na rzecz edukacji włączającej.	współpracują z placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną Nr 2, z rodzicami dzieci uczęszczających do przedszkola, Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli na rzecz edukacji włączającej. PM 13 organizowało zajęcia z hipoterapii i dogoterapii we współpracy z Chełmskim Stowarzyszeniem Koni i Kawalerii Polskiej, natomiast PM 2 współpracowało ze Stowarzyszeniem „Tak Niewiele”. <u>2. W Szkołach Podstawowych</u> uczniowie i rodzice angażowani są w realizację różnych przedsięwzięć: - akcje charytatywne (np. zbiórka żywności, pomoc dla zwierząt), - współpraca rodziców i uczniów (rodzice wspierają szkołę, uczestnicząc w organizacji kiermaszów charytatywnych, zbiórek oraz pomagając w realizacji różnych wydarzeń), - współpraca z innymi szkołami i organizacjami (wspólna organizacja spotkań, podczas których wymienione jest doświadczanie oraz podejmowane są działania integrujące uczniów). <u>ZWiPPP2:</u> 1. Prowadzenie konsultacji z nauczycielami, pedagogami szkolnymi mającej na celu szukania sposobów w zakresie realizacji edukacji włączającej. 2. Angażowanie szkół prowadzących kształcenie uczniów niepełnosprawnych w organizację pomocy uczniom na terenie szkoły i poradni, w szczególności organizacji diagnozy oraz poradnictwa zawodowo-edukacyjnego dla uczniów niepełnosprawnych w poradni.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
10.1.	Liczba dzieci objęta nauczaniem indywidualnym.	100
10.2.	Ilość przedsięwzięć/programów/akcji informacyjnych mających na celu zwiększenie wśród uczniów tolerancji oraz kształcenie i wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka niepełnosprawnego.	238

10.3.	Liczba utworzonych klas integracyjnych w szkołach.	20
10.4.	Liczba udzielonych porad i konsultacji w zakresie wsparcia psychologicznego dziecku niepełnosprawnemu.	2051
10.5.	Liczba przedsięwzięć i imprez edukacyjnych, w których uczestniczyli uczniowie niepełnosprawni.	299
10.6.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z rehabilitacji.	50
10.7.	Liczba osób niepełnosprawnych udoskonalających umiejętności zawodowe.	62
10.8.	Liczba przedsięwzięć zorganizowanych przy współpracy z rodzicami.	130
10.9.	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych w szkołach przez organizacje społeczne, fundacje oraz jednostki administracji publicznej.	35
10.10.	Liczba osób pracujących z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które podniosły swoje kwalifikacje zawodowe.	138
10.11.	Liczba przedsięwzięć zorganizowanych przy współpracy szkoły, organizacji pozarządowych i rodziców	43

Cel 11. Zapewnienie dostępu do informacji i usług osobom z niepełnosprawnością

Nr działania	Działania	Realizacja
11.1.	Zwiększenie dostępności do informacji o zasadach i możliwościach uzyskiwania pomocy przez osoby niepełnosprawne, rozpowszechnienie informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu.	Na stronie internetowej/facebook MOPR, Urzędu Miasta Chełm umieszczane są informacje o zasadach i możliwościach uzyskania pomocy przez osoby niepełnosprawne.
11.2.	Działania podejmowane przez Pełnomocnika Osób Niepełnosprawnych.	<u>Działania Pełnomocnika Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Chełm:</u> - współpraca z jednostkami organizacyjnymi Miasta w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, - współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, - przeprowadzenie procedury otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Miasta Chełm w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, - koordynacja złożonych uproszczonych ofert

		na realizację zadań publicznych (3 oferty opisane w pkt 9.1) z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, - nadzór nad działalnością dwóch Warsztatów Terapii Zajęciowej w mieście Chełm (sporządzanie umów, sprawozdań i kontrola wydatkowanych środków pochodzących z budżetu Miasta Chełm), a także sporządzenie Porozumienia z Powiatem Chełmskim w zakresie finansowania uczestników z powiatu chełmskiego, którzy uczestniczą w Warsztacie Terapii Zajęciowej w mieście Chełm, - przeprowadzenie kontroli w zakresie: a) realizowanych zadań publicznych – 4 kontrole, b) działalności dwóch Warsztatów Terapii zajęciowej – 2 kontrole, - przygotowanie informacji z realizacji Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie miasta Chełm, która przedstawiana jest na Komisji Rodziny, Zdrowia i Ochrony Środowiska, a także na Sesji Rady Miasta Chełm – za rok 2023, - współpraca z Miejską Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Chełmie (w 2024 r. odbyły się 3 spotkania – tematyka spotkań opisana w pkt 9.4), - realizacja Programu Dostępna Przestrzeń Publiczna, - sporządzenie planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na rok 2024 jak również sporządzenie sprawozdania z realizacji planu za 2023 r., - realizacja zamówienia publicznego - usługa tłumacza polskiego języka migowego on line w budynkach Urzędu Miasta Chełm, -uczestnictwo w spotkaniach, wśród których udział brały osoby z niepełnosprawnością (7 spotkań), - konsultacje indywidualnych problemów zgłaszanych przez osoby z niepełnosprawnościami w celu uzyskania wsparcia i rozwiązania problemu - udzielono pomocy 32 osobom z niepełnosprawnościami.
--	--	---

		<u>Działania Pełnomocnika Dyrektora do Osób Niepełnosprawnych w MOPR:</u> 10 działań dotyczących: - udzielania informacji w sprawach z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, - organizacji szkoleń, - realizacji zadań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych oraz realizacji zadań związanych z gospodarowaniem środkami.
11.3.	Zapewnienie dostępu do informacji dotyczących wyborów i referendów oraz zapewnienie w nich udziału osób z niepełnosprawnością.	W roku 2024 zostały przeprowadzone wybory samorządowe i wybory do Parlamentu Europejskiego. Uprawnienia wyborców niepełnosprawnych, przewidziane były w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy W związku z tym: Wyborcy niepełnosprawni oraz ujęci w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania w mieście Chełm mieli prawo do uzyskiwania informacji o: 1) terminie wyborów i referendum oraz godzinach głosowania; 2) właściwym dla nich okręgu wyborczym i obwodzie głosowania; 3) lokalach obwodowych komisji wyborczych znajdujących się najbliżej ich miejsca zamieszkania, w tym o lokalach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych; 4) warunkach ujęcia wyborcy w spisie wyborców w obwodzie głosowania, w którym znajduje się lokal obwodowej komisji wyborczej dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych; 5) warunkach bezpłatnego transportu do i z lokalu wyborczego; 6) komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych listach kandydatów i kandydatach. Osoby z niepełnosprawnościami mogły głosować korespondencyjnie, tj: Wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji, w tym także wyborcy

		posiadający orzeczenie organu rentowego o: 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 poz. 1631 z późn. zm.); 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1; 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1; 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów; 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów; a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny. Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien zostać zgłoszony przez wyborcę komisarzowi wyborczemu najpóźniej w 13 dniu przed dniem wyborów. Do zgłoszenia wyborca niepełnosprawny dołącza kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. Jeżeli zgłoszenia dokonano ustnie, wyborca musi odrębnie przekazać orzeczenie urzędowi gminy. W zgłoszeniu wyborca niepełnosprawny mógł zażądać dołączenia do pakietu wyborczego nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie. Osoby z niepełnosprawnościami mogły głosować przez pełnomocnika Głosować przez pełnomocnika mogli wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego. Osoby z niepełnosprawnościami mogły skorzystać z bezpłatnego transportu do i z lokalu wyborczego Wyborcy niepełnosprawni o znacznym lub
--	--	--

		umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego mieli prawo do bezpłatnego transportu. Wyborcom niepełnosprawnym, których stan zdrowia nie pozwalał na samodzielny podróż, mógł towarzyszyć opiekun.
Wskaźniki osiągnięcia celu:		
11.1.	Liczba osób korzystających z doradztwa podczas dodatkowych dyżurów Zespołu do Obsługi PFRON/Liczba zamieszczonych informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy przez osoby niepełnosprawne na stronie internetowej Urzędu Miasta Chełm/Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie oraz na portalu społecznościowym.	<u>Informacja przekazana przez MOPR:</u> Liczba osób korzystających z doradztwa podczas dodatkowych dyżurów Zespołu do Obsługi PFRON– 64. Liczba zamieszczonych informacji na portalu społecznościowym – 47 postów. Liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie– 4 posty. <u>Miasto Chełm:</u> - Liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta – 14 informacji, - Liczba zamieszczonych informacji (w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych) na portalu społecznościowym - 10.
11.2.	Liczba zgłoszonych wniosków przez osoby niepełnosprawne.	- 32 porady udzielone przez Pełnomocnika osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Chełm (sprawy dotyczyły m.in. informacji w zakresie skorzystania z usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, dofinansowaniem zadań ze środków PFRON dla osób indywidualnych, świadczenia wspierającego, informacji w zakresie barier architektonicznych), - 10 zgłoszeń przyjętych przez Pełnomocnika Dyrektora do Spraw Osób Niepełnosprawnych w MOPR. Zgłoszenia dotyczyły: karty parkingowej, świadczenia wspierającego oraz miejsca parkingowego z kopertą – osoby zostały pokierowane do odpowiednich instytucji/ osób odpowiedzialnych za powyższe zadania.
11.3.	Ilość osób zgłaszających potrzebę transportu do lokalu wyborczego/ilość lokali wyborczych dostosowanych do potrzeb osób	Z potrzeby transportu do lokalu wyborczego w roku sprawozdawczym, skorzystało 15 osób

	niepełnosprawnych.	niepełnosprawnych. 21 z 36 lokali wyborczych zostało dostosowa- nych do potrzeb osób niepełnosprawnych
--	--------------------	--

IV. Podsumowanie

Głównym źródłem finansowania, wymienionych w informacji działań były środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ich uzupełnienie stanowiły środki pochodzące z budżetu Miasta, w tym jednostek organizacyjnych Miasta oraz środki z innych źródeł – programów celowych PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Analiza podjętych działań zawartych w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie miasta Chełm na lata 2024 – 2028 za 2024 r. pozwala na stwierdzenie, że cele szczegółowe Programu w zdecydowanej większości jego zapisów zostały w roku sprawozdawczym realizowane. Wpłynęło to na poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec tej grupy poprzez integrację.